

**ТОШО ЛИЖЕВ**  
**НАДАЛЕЧ, НАДАЛЕЧ**

[chitanka.info](http://chitanka.info)

Когато експедицията сполучливо се добра до повърхността на планетата от тази страна, беше нощ. Хората изчакваха утрото мъчително. Терзаеше ги глух и властен, проникващ отвсякъде стон — той ги връхлетя още в мига, когато ракетните двигатели ревнаха за сетен път и всички очакваха да настъпи блажена тишина.

На сутринта пред погледите им се появи поразителна гледка.

От всички страни те бяха обградени от фантастично пъстра, висока гора. Не, не беше гора. По-скоро им приличаше на живи декори от детски театър. Непознатите, просто невъзприемаеми форми се сплитаха в невъобразима, ослепителна маса, която леко, едва доловимо потрепваше и издаваше дълбок приглушен звук като дихание. Отпървом на всички се стори, че „джунглата“ се извива и гъне в непрестанни безредни конвулсии. Ала това беше илюзия, създавана от преливането на багрите, от играта на светлината. Всяка частица от този фееричен декор поминутно сменяше ярката си дреха, с друга, още по-ярка.

Хората виждаха всичко. Не различаваха нищо. Не възприемаха нито формите, нито цветовете.

В радиус от няколко метра около ракетата беше застинала катраненочерна магмоподобна маса. Имаше нещо ужасяващо в мъртвешката ѝ неподвижност, в самото съществуване на този тъмен остров сред пъстротата и живостта на целия околел свят.

Отвориха люковете. Десетки автомати се впуснаха в четирите посоки на планетата. Електронните мозъци безшумно запулсираха. Като изгладнели иеблагодарни животни те поглъщаха ненаситно купища информация и връщаха на господарите си трохи.

Такова нещо никога не беше им се случвало.

В своята безпомощност те си спомниха за своята човешка интуиция, на която толкова често са се доверявали в древността предците им. По принуда ѝ се довериха и двама от тридесетте — Сергей и Мат — тръгнаха на път през „джунглата“. Черният мъртъв остров около ракетата ги възпря пред изкушението да се наместват във всъдехода и да се понесат на стоманените му гъсеници. Вървяха пеш. Вървяха в една и съща посока от изгрев до мръкване. На раменете им ритмично се люшкаха пълни раници. На кръста им се подмятаха пистолети и бомби, прикрепени към широки колани, претъпкани с

миниатюрни аптечки, мигновено сразяваща отрова и чудодеен елексир...

На четвъртата сутрин Мат каза:

— Половината ни време изтече. И — все едно и също. Все едно, че нищо не сме видели.

— Не. Ние видяхме много, Мат.

— Какво?

— Не мога да го кажа с думи. Но помня всичко. Всичко е отпечатано тук.

Сергей се плесна по челото.

Отгоре, през лилаво-виолетовата пелена на джунглата се донесе тихичко бръмчене. Звукът на винтолета им се стори като подкана — беше време за път. Сергей пристегна раницата си, закопча тежкия колан и като разкърши плещи закрачи след Мат.

И изведнъж Сергей спря удивен.

— Хей, Мат — възкликна той, — къде ти е раницата?

Другарят му спря, огледа се и неохотно се върна.

— Какво става с тебе, Мат?

— Не знам.

Над главите им, разбудени от утрото, подхванаха своя танц цветовете. Лилавото преливаше в оранжево, оранжевото в розово, розовото в синьо, синьото в резеда... Двамата си ги назоваваха със земни думи, защото не знаеха дали те имат свои и какви са. Плътно сплетените форми, изпълващи цялото пространство, се разстъпваха пред тях; там, където телата им изрядно ги докосваха, лумваха и след миг гаснеха ярки искрици. Нозете им стъпваха по меката гладка повърхност, която ги поемаше, услужливо наместваше и после леко ги изхвърляше напред. Обземаше ги познатото им още от първия ден чувство на безмерно спокойствие. То проникваше в тях бавно и властно, облъхваше ги с дружелюбие, изпълваше клетките им с радост. Те вървяха унесени, заплени като деца, попаднали между цветята на тропическа градина.

Заслушани в диханието на странния свят, вече не чуваха бръмченето на перката. Затова и двамата се сепнаха от гласа на Ван. От винтолета той ги питаше добре ли са. Добре ли са, о, как можеха да му отговорят? Тази дума беше някак неуместна, без значение тук. Целият познат им допреди три дни свят се градеше върху борбата между

противоположностите, върху вечния антагонизъм на зависещи едно от друго или несъвместими неща, кръговрат между живота и смъртта. Тук изглежда нищо не умираше и нищо не се раждаше. Тук всичко беше слято в едно неделимо цяло, беше облъхнато с дъха на вечността...

— Димов се безпокои за вас — каза Ван. — Струва му се странно дете всичко върви така гладко. Мисля, че той щеше да бъде по-доволен, ако ви бяха нападнали, или се беше случило нещо друго неприятно с вас. Направо е разстроен, момчета. Не иска да признае, че тази планетка не е лъжица за нашите уста. Сега му е хрумнало друго — да продължите срока за разходката. Останалите подкрепят командира...

Сергей и Мат се спогледаха.

— Кажи на Димов, че сме съгласни.

Зеленото око на индикатора помръкна. Изключиха радиовръзката и продължиха напред. Вървяха без почивка до вечерта — те просто не чувствуваха умора — докато се стъмни съвсем. Подготвиха се за нощувка набързо, без да изпълняват нито едно от безбройните правила на инструкцията за безопасност. Свалиха раниците, горните дрехи и коланите, нахвърляха ги безразборно и се мушнаха в спалните чували. Заспаха почти мигновено, унесени от тих и приятен, прииждащ от всички страни монотонен звук.

На петата заран Сергей вървеше пръв. Бяха изминали само няколко метра, когато Мат възкликна. Сергей спря, обърна се озадачен и стоя така около минута. Двамата се гледаха вторачено. После избухнаха в кратък пресилен смях. Бяха тръгнали без раници, а Мат беше забравил дори колана си.

— Хей, приятелчета, какао става там с вас?

Двамата вдигнаха глави.

Над тях светлееше късче синьо небе — те го виждаха за пръв път, откак бяха навлезли в „джунглата“ — сякаш някой с размах беше отдръпнал цветното ѝ покривало. По средата на този син прозорец кръжеше винтолетът. От сваленото прозорче на кабинката се подаваше дребната фигура на Ван.

— Какво се е случило? — провикна се Ван.

Как можеха да му обяснят защо се държат като хлапаци? Само за няколко дни те бяха загубили нещо от себе си, нещо много важно, но

изглежда съвсем безполезно за този свят.

Винтолетът се снижаваше.

Какво можеха да кажат на Ван? Да признаят, че този свят ги е променил почти моментално и ги е накарал да се чувствуват съвсем иначе? Че той им е отнел инстинкта за самосъхранение и тук те крачат без капчица боязън, без да се послушат, без да трепват, без дори да помислят, че зад някой „храст“, някъде отпред, отстрани или отзад ги дебне опасност, както е било на всички чужди планети досега.

Мат се върна и донесе изоставените вещи.

Винтолетът се беше снижил съвсем, двамата усещаха полъха на завихрения от перките въздух.

Мат многозначително потупа двете претъпкани, издути до пръсване раници. Сергей кимна. Разбираше чудесно какво иска да му каже, макар че сам го осъзна едва сега. Храната си стоеше непокътната. Всичко беше останало така, както в деня на тръгването им. Звукът от перките взе да заглъхва. Когато Мат и Сергей вдигнаха погледи, от винтолета беше останал смътен размазан силует. „Джунглата“ отново се затваряше в себе си.

— Момчета, момчета — викаше ги по радиото Ван, — какво става с вас? Димов даде разрешение за слизане, да кацам ли?

— Не ни трябваш — сърдито каза Мат. — И стига с това „Димов, Димов...“

— Стори ми се... — Ван замлъкна, после смутено добави. — Нали знаете каква е инструкцията?

— Не разбираш ли, че тук никакви инструкции не прилягат?

— Откъде ще знае той — намеси се Сергей. — Ван, това е самата истина. Нашите, човешките правила са излишни, безполезни тук. Не се безпокой и моля те, не тревожи другите. Това за инструкциите не е беда. Лошото е дето не знаем с какво да ги заменим...

— Но вие утре може да тръгнете голи голенички. — Ван изруга. — Вчера Мат си забрави раницата и вие съвсем спокойно си говорехте за това, а днес... И какво всъщност можете да кажете за „джунглата“, какво?... Всяко поведение се подчинява на някакви правила, щом не знаете какво може да замени инструкцията, ще се придържате към нея.

— Ван — каза умолително Мат, — повярвай ни. Нас нищо не ни заплашва. Прашинчица няма да падне отгоре ни.

— И ние непременно ще се доберем до същността — добави бодро Сергей. — Поне частица от нея, но непременно ще я намерим. Трябва да отидем по-надалеч. Само ни дайте още две седмици. Още месец.

— Месец! — Те чува как Ван подсвирна. — Вие мислите, че Димов и другите ще се съгласят? Добре, добре, ще предам на ракетата...

През нощта Сергей и Мат за пръв път спаха неспокойно. Стряскаше ги тих, неравномерно повтарящ се стон, приличен на оня ужасен звук през първата им нощ на планетата. Той ги разбуди малко преди разсъмване. Вслушваха се дълго, напрегнато, но и спокойно, без капчица страх.

Това беше шестата им утрин. Преди да тръгнат, двамата старателно скътаха и прибраха багажа си, като се оглеждаха един друг. Преметнаха тежките раници, пълни с продукти, които нямаше да ядат, пристегнаха коланите, претърпени със стотици вещи и хитроумни приспособления, до които нямаше да се докоснат...

Ван вече бръмчеше на своята птичка.

— Как спяхте, приятелчета?

И на двамата им се стори, че в гласа му се прокрадва лошо прикрита ирония.

— Отлично — каза Мат.

— Нищо ли не чухте?

— Някой издаваше по едно време неприятни звуци. Ако си бил ти, и ако мислиш да го повториш, мисли му — закани се Сергей.

От дълбочината на „джунглата“ проехтя внезапен рев.

Сергей пръв забеляза чудовището. То се носеше стремително — трудно беше да се разбере дали върви или лети — срещу тях.

Светът отново замря и застана както в първата им нощ на планетата.

Сред фонтани от искри звярът ги доближаваше като ревеше с все сила и размахваше трите си едри уродливи глави с грозни изцъкдени очи и с уста, от която час по час бълваше пламъци.

Мат очарован спря. Същински дракон! Класика. Такова зверище на сън не можеш си представи. Той почти с наслаждение наблюдаваше гъвкавите движения на люспестото тяло, мълниеносния размах на

дългата засукана опашка, пъргавия бяг на късите крака с огромни, застрашително закривени нокти.

Чудовището изпъна напред трите си глави, зина, и докато Мат, който беше поизостанал, се опомни, то погълна другаря му.

Едва сега Мат изпита страх. Той стоеше втрещен, вцепенен от изненада.

Драконът спря, втренчи се в него и се сви, сякаш се готвеше за скок. Мат се опомни и с привично движение измъкна пистолета си. Дълъг откос се вряза в туловището на звяра. Той потръпна, отърси се като излязла от пепелище кокошка и отново ревна заканително.

Мат изруга — в бързината беше стрелял с най-безобидни съчмички. Като чу гласа си и разбра, че си е възвърнал дар-словото, той се ободри. След миг в лявата си ръка стискаше бомба, а а дясната пистолетът беше готов да изхвърли смъртоносен лъч. Мат вече натискаше спусъка, когато от полуотворената паст на чудовището се понесе човешки глас:

— Не стреляй!

Беше гласът на Сергей.

— Не стреляй! — викаше той. — Стой си мирно. Остави се да те погълне. Заедно с раницата, моля те...

И докато се опомни, Мат се озова във вътрешността на дракона.

— Имаш ли батерийка? Този нахалник ме налага без багажа ми, а в корема му виждаш каква тъмница е...

Мат се разрови, несъвзел се още от сътресението, напипа джобното си фенерче и светна.

Двамата се намираха в тясно, изпълнено с проводници, печатни схеми, релета и жужащи електромотори помещение. Мат само примигна и конвулсивно преглътна.

— Ето! — възкликна Сергей. — То било съвсем просто.

Той отмести някакво лостче и двамата почувстваха как моторчетата заглъгнаха, а огромното тяло на чудовището се отпусна. Като се блъскаха из тесния лабиринт на вътрешността му, като пухтяха и се промъкваха между кабелите, най-сетне те се озоваха на свобода.

Отвън драконът приличаше на полусмачкан книжен змей. Очите му бяха затворени, ноктите прегънати на разни страни, а опашката — съвсем сплесната.

— Това е работа на Ван — каза Сергей, — обзалагам се. Само неговото въображение може да роди такова нещо. Те ужасно много се боят за нашия безценен животец, а тъй като не успяхме да им втълпим, че и муха не може да ни ухапе тук, са решили да ни поразтърсят. Да ни подложат на мъничко изпитание. Те са убедени, Мат, че ние деградираме, че за да не атрофират и рефлексите ни, на нас е нужна опасност. А щом няма истинска работа може да свърши и измислена.

— Сергей — каза Мат, — аз наистина вече малко се страхувам.

— Така ти се струва — неуверено рече Сергей.

Очите му бляснаха.

— Слушай, дай да им изиграем един номер, а? Продължаваме си така, все едно че нищо не е било. Ни чули, ни видели. Ще се пукнат.

— Нищо няма да излезе. Ван сигурно ни слуша.

— Все едно. Нека се държим така, като че ли нищо не се е случило.

Мат вдигна рамене и го последва. Двамата заобиколиха разпростряното тяло на чудовището.

Вървяха внимателно и бавно. Ослушваха се и се оглеждаха.

Отпред Сергей докосна някаква „вейка“ и от допира се разсипаха хиляди разноцветни искри. Такава картина те бяха наблюдавали постоянно през цялото си пътуване из „джунглата“, но този път рефлексът се прояви мигновено — Мат светкавично измъкна пистолета си. Проехтя изстрел.

— Защо? — сепна се Сергей и наведе смутено глава — неговата длан също стискаше пистолет.

След час двамата се умориха. Седнаха да си починат. Мълчаха, но знаеха, че мислят за едно и също. По-рано те *не се уморяваха*.

Разкопчаха раниците, наизвадиха продукти и лениво задъвкаха. Не им беше вкусно, но бяха гладни. А преди те *не огладняваха*.

Над тях бръмчеше винтолетът. Макар че чуваха добре познатия привичен шум, те мислеха за Ван. По-рано все той ги търсеше пръв, но сега и на Сергей, и на Мат се искаше да му се обадят, да чуят гласа му...

Следващата нощ почти не спаха. Час по час се будеха. Ту им се струваше, че е студено, ту им се причуваха стъпки, гласове. Едва дочакаха утрото.



— Слушай — каза Мат, — господ си е почивал на седмия ден. Защо и ние да не последваме примера му? Нека останем тук до утре. Досега разчитахме на движението, може би трябва просто да поседим и да почакаме.

— Кого? Какво?

— Това, което търсим, може би е някъде съвсем наблизо. Току виж то само дошло...

— Не вярвам — каза Сергей.

Мат въздъхна.

— Боя се, Сергей, боя се, че не сме се приближили ни на йота до целта си. А сега може би сме съвсем далеч.

— Само от това ли се боиш?

— Там е работата, че...

Сергей кинна.

Бръмченето се усили. През лилаво-виолетовата пелена се вряза винтолетът и кацна на няколко метра от тях. Ван пъргаво скочи от кабината и размаха ръце:

— Стягайте се. Връщаме се.

Сергей и Мат се изправиха объркани. Засипаха го с въпроси.

— Е, е, нищо няма. Причината не е във вас. По предложение на Димов разходката се прекратява. Тя и тъй си беше предвидена, за седмица. Всички се боят за вас, не бива да се рискува.

— Че какъв риск има? — учуди се Сергей.

— Щом казват, значи има — мъгляво обясни Ван. — Трийсет мозъка са повече от три!

Винтолетът плавно се издигна. Премина през лилаво-виолетовото покривало на „джунглата“ и през стъклата се втурнаха лъчите на утринното слънце.

Сергей откъсна очи от гледката и се обърна към Ван.

— Ти ли ни погоди този номер с дракона?

— Димов ме попита от какво бих се уплашил, след като кръжа вече толкова време над „джунглата“. От дракон, пошегувах се, от едно такова екзотично чудовище, което съвсем ще подхожда на декора... Без да ща им дадох идея, на кораба смятах, че е крайно време да ви постреснем.

Настъпи мълчание. След това някой отрони:

— Жалко.

Ван се усмихна:

— Ще се върнем, момчета. Ще дойдем с повече техника. Човекът е едно такова инатище, не се дава лесно да го оставят с пръст в устата. Трябва ни малко повече сила.

— Сила тук не е нужна — каза Сергей. — Трябва да се отиде надалеч, надалеч, толкова надалеч, колкото никой преди нас не е и помислял. Иначе нищо няма да разберем.

Ван пое курс към ракетата.

Сергей и Мат дълго сезираха към мястото, докъдето бяха стигнали в своя едноседмичен път. Там пелената се беше надигнала, набъбнала и сега полека се свиваше и изравняваше с трепкащата вълнообразна маса. Под тях пулсираше огромно море от разноцветни багри.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой  
10/1975 г.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.